

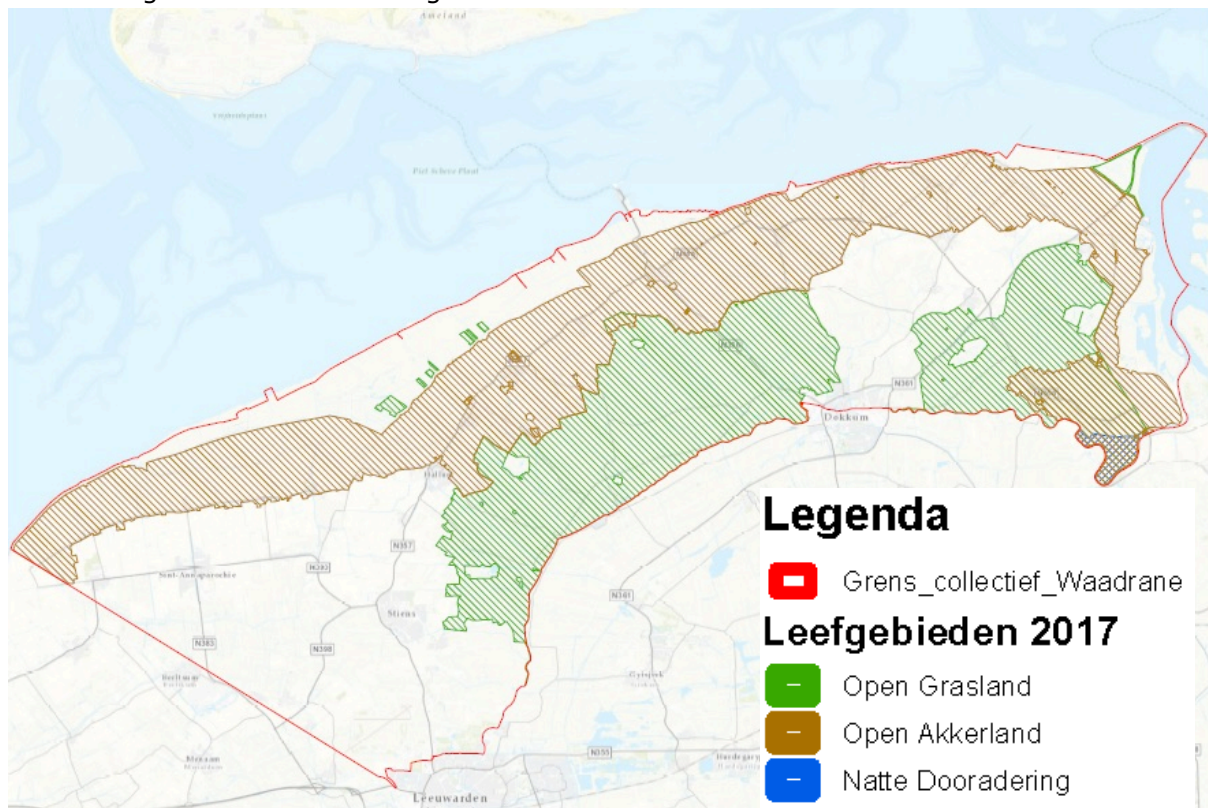
Agrarisch Collectief Waadrâne, onze bijdrage aan biodiversiteit en duurzaamheid

Biodiversiteit en natuurinclusieve landbouw, het lijken de toverwoorden voor landbouw van de toekomst. Maar de beheerders/boeren van Agrarisch Collectief Waadrâne laten zich niet gek maken door deze toverwoorden. De meesten van hen doen al jaren aan agrarisch natuurbeheer en weten dat hun bedrijf afhankelijk is van de natuur.

Met ingang van 1 januari 2016 is er een nieuwe manier waarop het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLB) in Nederland geregeld wordt. Met ANLB geven boeren en overige agrarische grondgebruikers vorm aan de natuurlijke leefomgeving in de regio. Agrarisch Collectief Waadrâne, een samenwerking tussen Agrarische Natuurvereniging Om 'e Koaien en Agrarische Natuurvereniging Guozzekrite, gaat het ANLB vorm geven in haar werkgebied. Het collectief krijgt in de jaren 2016 tot en met 2021 de verantwoordelijkheid in het opstellen en uitvoeren van het agrarisch natuurbeheer op gebiedsniveau. Om het agrarisch natuurbeheer succesvol te maken is er veel inzet nodig van boeren maar ook van nazorgers van de vogelwachten, de Wildbeheereenheden (WBE's) en vele andere vrijwilligers.

Het werkgebied van Agrarisch Collectief Waadrâne staat op onderstaande afbeelding. Op deze afbeelding staan met kleuren de leefgebieden aangegeven waarvoor beheer kan worden afgesloten door de aangesloten deelnemers.

Agrarisch Collectief Waadrâne heeft een gebiedsaanvraag gedaan voor de leefgebieden 'Open Akkerland' en 'Open Grasland' en daarvoor ook goedkeuring ontvangen van de provincie voor uitvoeren van beheer in de jaren 2016 tot en met 2021.

Leefgebied open akkerland (akkervogels)

Het leefgebied open akkerland in Noord-Friesland is een open landschap. Het gebied is wat betreft broedvogels overwegend van belang voor akkervogels. Dat zijn onder meer de kievit, scholekster, grutto, veldleeuwerik, graspieper, grauwe kiekendief, gele gors, grauwe gors en gele kwikstaart. En een heel enkele keer een patrijs of een kwartel. Voor deze broedvogels is de afwisseling tussen extensief beheerde graslanden, dijken en akkerland gunstig voor de vestiging.

De aangrenzende natuurgebieden Waddenzee en Lauwersmeer (Natura 2000) vormen een belangrijk kerngebied voor de soorten van het leefgebied open akkerland. Agrarisch Collectief Waadrâne heeft in samenwerking met akkerbouwers in de regio een gebiedsaanvraag ingediend bij Provinsje Fryslân. In deze aanvraag wordt door toepassing van verschillende afwisselende beheerpakketten een goed broed- en foerageerbiotoop voor akkervogels samengesteld.

(foto Baukje de Haan)

(eigen foto)

De bloemrijke akkerranden zijn al wel bekend in de regio maar daar nu sinds twee het nieuwe concept van vogelakker bij gekomen. De vogelakker is een afwisseling van een eiwitgewas (luzerne of klaver) met daarin stroken met andere gewassen. Te denken valt dan aan diverse soorten granen en akkerbloemen zoals klaproos, korenbloemen en zonnebloemen. Door de afwisseling van diverse vegetatie en aangepast beheer, wat betreft bemesting, maaien en gewasbescherming, ontstaan er mogelijkheden voor diverse akkervogels om te broeden en om hun jongen groot te brengen. Na twee jaar beheer blijkt dat de vogelakker niet alleen positief werkt voor vogels (veel graspiepers, gele kwikstaart en kleine zangvogels) maar ook voor vlinders, bijen, sprinkhanen, insecten, kevers, muizen, kikkers en veel ander bodemleven. De precieze effecten moeten in de toekomst nog verder onderzocht worden.

Doordat er in de winter op de vogelakker stroken gewas blijven staan hebben veel doortrekkende vogels ook mogelijkheden om te foerageren en hebben diverse andere diersoorten zoals hazen en reeën beschutting.

Agrarisch Collectief Waadrâne heeft voor 2018 en de jaren daarna het beheer in open akker kunnen uitbreiden. In de toekomst hopen we het aantal deelnemende akkerbouwers verder uit te kunnen breiden omdat er veel potentie ligt voor succesvol akkervogelbeheer in Noord Friesland. Voor de monitoring van de akkervogels zijn wij nog op zoek naar personen met veldervaring en interesse in akkervogels die bereidt zijn een cursus monitoring akkervogels te volgen. Heeft u hiervoor interesse, dan kunt u zich aanmelden via onze website: collectiefwaadrane@hotmail.com.

Leefgebied open grasland (weidevogels)

Het leefgebied open grasland in het werkgebied van Agrarisch Collectief Waadrâne is een strook klei en klei op veengebied. Het gebied kan beschreven worden als een grootschalig, open agrarisch gebied, met voornamelijk veeteelt (lees melkveehouderij), dat doorsneden wordt door een uitgebreid stelsel aan vaarten en watergangen. Dit gebied is van grote waarde voor weidevogels. Het is een van oorsprong zeer open landschap, welke openheid over het algemeen redelijk goed bewaard is gebleven. De beplantingselementen die de openheid beperken zijn vooral te vinden rondom boerderijen en andere bebouwing, in de aangelegde ruilverkavelingsbosjes rondom dorpen en op overhoekjes langs wegen. De ruim 120 agrarische leden werken mee aan de bescherming van de weidevogels. Hierbij wordt de grutto gezien als gidssoort maar worden ook de kievit, scholekster, tureluur, gele kwikstaart en graspieper niet uit het oog verloren. De leden doen niet alleen aan nestbescherming en uitstel van maaien zodat jonge kuikens kunnen schuilen in lang gras, maar ze proberen er ook voor te zorgen dat het grondwaterpeil, de vegetatiesamenstelling en de voedselbeschikbaarheid op orde zijn.

Ook met het creëren van plasdras en hoog waterpeil bieden ze goede foerageerplekken voor weidevogels aan. In het voorjaar van 2017 zijn er 11 plannen met verhoogd waterpeil gerealiseerd.

Het voordeel voor de weidevogels van deze waterpeilverhogingen is:

1. Het gras groeit minder snel doordat de bodem natter en kouder is. Dit is voor de jonge weidevogels heel belangrijk. Zij kunnen in het voorjaar in dit gras voedsel zoeken en zich makkelijker verplaatsen
2. De grutto en de tureluur kunnen in een nattere dus zachtere bodem makkelijker met hun snavel voedsel uit de grond halen.

Verder zijn er in het werkgebied van Agrarisch Collectief Waadrâne verschillende plasdrassen aangelegd. Deze hebben een zeer positieve invloed op de vestiging van weidevogels. Hiermee zijn in dit voorjaar al mooie resultaten geboekt. Zo zijn er broedende kluten en zelfs een broedende kleine plevier gezien bij de plasdras.

(foto Peter Tromp)

De aanwezige kruidenrijke percelen en randen trekken veel insecten en vervolgens ook weer vogels. Verder wordt er gestimuleerd om in het voorjaar ruige mest uit te rijden op de kruidenrijke percelen en de percelen met uitgestelde maaidatum. Het beheerjaar 2017 is voor weidevogels in het werkgebied van Agrarisch Collectief Waadrâne redelijk succesvol geweest. Door de inspanning van beheerder en nazorger zijn we er in geslaagd de weidevogelpopulatie min of meer constant te houden. Waarbij dit jaar vooral opviel de het Brutto Territoriaal Succes van de grutto hoger lag dan voorgaande jaren, gemiddeld dit jaar op 71%.

(foto Baukje de Haan, Engwierum)

(eigen foto)

Voor succesvol beheer is monitoring en nazorg van plaatselijke vogelwachten van groot belang. Alleen door een goede samenwerking tussen agrariër en vogelwacht kan er resultaat geboekt worden. Ook de rol van de jagers (WBE) in de regio moet niet onderschat worden. Zij spelen een belangrijke rol in het predatiebeheer. Om meer aan predatiebeheer te kunnen doen is er door Agrarisch Collectief Waadrâne een predatiebeheerplan opgesteld. Op basis van dit plan is er een ontheffing gekomen voor het jagen met de lichtbak op de vos en een ontheffing voor de vangkooi van de zwarte kraai. Verder werken we eraan dat er in de toekomst misschien ook een ontheffing komt voor bestrijden van de steenmarter. Maar daarvoor zal eerst aangetoond moeten worden dat de steenmarter een belangrijke predator is van nesten en kuikens. De waarnemingen van de mensen in het veld zijn daarbij van groot belang.

Stappen maken

“Beheerders, bestuur en medewerkers hebben de afgelopen twee jaar stappen vooruit gemaakt om te komen tot goed weidevogelbeheer en akkervogelbeheer. Het is vaak een lange weg waarop door veel inspanning kleine stapjes vooruit worden gemaakt. Maar door een goede samenwerking met vogelwachten, BFVW, vogeltellers en WBE kunnen we in de toekomst misschien grotere stappen maken naar meer biodiversiteit en duurzaamheid”, zegt voorzitter van Agrarisch Collectief Waadrâne Hans Kroodsmas uit Jannum. Agrarisch Collectief Waadrâne zal zich inspannen om deze stappen nu en in de toekomst te kunnen blijven maken in het belang van de landbouw en de natuur. Voor meer informatie kunt u ook kijken op de website: www.waadrane.frl of word vrienden met ons op Facebook.

